



Bruselj, 29.11.2017
COM(2017) 712 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU**

Določitev pristopa EU za standardne patente

UVOD

Za inovacije in rast je pomembno medsebojno delovanje patentov in standardov. Standardi zagotavljajo široko razširjanje interoperabilnih in varnih tehnologij med podjetji in potrošniki. Patenti zagotavljajo spodbude za raziskave in razvoj, inovativnim podjetjem pa omogočajo ustrezno donosnost naložb. Standardi¹ se pogosto sklicujejo na tehnologije, ki so zaščitene s patenti. Patent, ki ščiti tehnologijo, bistveno za standard, se imenuje standardni patent. Standardni patenti torej ščitijo tehnologije, ki so bistvene za skladnost s tehničnimi standardi in trženje izdelkov, ki temeljijo na takih standardih.

Standardi podpirajo inovacije in gospodarsko rast v Evropi, zlasti z zagotavljanjem interoperabilnosti digitalnih tehnologij, na katerih temelji enotni digitalni trg. Na primer računalniki, pametni telefoni ali tablični računalniki se z internetom ali drugimi napravami povežejo prek standardiziranih tehnologij, kot so omrežje LTE (*Long-Term Evolution* – dolgoročna evolucija), WiFi ali Bluetooth, ki so vse zaščitene s standardnimi patenti. Taka medsebojna povezljivost brez razširjene uporabe takih standardiziranih tehnologij ne bi bila mogoča².

V današnji hiperpovezani dobi je medsebojna povezljivost še nujnejša. Medsebojno je treba povezati vrsto novih izdelkov, da bi potrošnikom zagotovili dodatne proizvode in storitve (npr. pametne gospodinjske aparate), za evropska podjetja pa ustvarili nove poslovne priložnosti.

Digitalizacija gospodarstva za industrijo EU prinaša velike priložnosti. V razvitih državah bo do leta 2025 ocenjeni gospodarski potencial aplikacij interneta stvari v napravah za ljudi, domove, pisarne, tovarne, delovišča, prostori za maloprodajo, mesta, vozila in zunanje okolje znašal do 9 bilijonov EUR na leto³. Digitalizacija izdelkov in storitev lahko v prihodnjih petih letih k evropskemu gospodarstvu doprinese dodatnih 110 milijard EUR prihodkov na leto⁴. Da bi lahko te gospodarske možnosti čim bolje izkoristili, je ključno, da lahko povezane naprave in sistemi delujejo skupaj. Brez interoperabilnosti, ki jo omogočajo standardi, ne bi bilo mogoče izkoristiti 40 % potencialnih koristi sistemov interneta stvari⁵. Brez formalne standardizacije in standardnih patentov na primer ne bi bilo povezanih vozil. Prav tako ne bi bile mogoče diagnostika na daljavo ali operacije na daljavo z oddaljenimi bolnišnicami ali izmenjava informacij o bolnikih.

Imetniki patentov prispevajo tehnologijo za razvoj standardov v okviru organizacij za razvoj standardov (v nadaljnjem besedilu: ORS). Ko se standard vzpostavi in se imetniki standardnih patentov zavežejo, da bodo zanje izdali licence pod poštenimi, razumnimi in nediskriminatornimi pogoji (v nadaljnjem besedilu: FRAND), bi morala biti tehnologija iz standarda na voljo vsem potencialnim uporabnikom standarda. Nemoteno tekoče prakse

¹ Pomen izrazov „standard“ in „tehnična specifikacija“ je opredeljen v Uredbi (EU)1025/2012 o evropski standardizaciji. V tem dokumentu se zaradi krajšega načina izražanja v obeh pomenih uporablja izraz „standard“.

² Na primer, podjetje X, ki trži stanovanjske alarmne sisteme, povezane z internetom prek WiFi in omrežja LTE, da bi potrošnikom v primeru izpada električne energije zagotovilo večjo varnost, bi za ti standardizirani tehnologiji potrebovalo licenco.

³ McKinsey, 2015. Glej tudi cilj, ki ga je predsednik Juncker postavil za omrežje 5G in internet stvari v govoru o stanju v Uniji 14. septembra 2016.

⁴ PricewaterhouseCoopers, 2015, in Boston Consulting Group, 2015. Glej tudi: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digitising-european-industry#usefullinks>.

⁵ Glej McKinsey (2015).

podeljevanja licenc so torej bistvene za zagotavljanje poštenega, razumnega in nediskriminatornega dostopa do standardiziranih tehnologij ter za nagrajevanje imetnikov patentov, tako da ti še naprej vlagajo v raziskave in razvoj ter standardizacijske dejavnosti. To pa ima nato vidno vlogo pri razvoju povezane družbe, v kateri novi subjekti na trgu, ki ne spadajo v tradicionalne sektorje IKT (proizvajalci gospodinjskih aparatov, povezanih avtomobilov itd.), potrebujejo dostop do standardizirane tehnologije.

Toda, kot kažejo dokazi, izdajanje licenc za standardne patente in njihovo uveljavljanje ne potekata vedno nemoteno in lahko privedeta do sporov. Uporabniki tehnologije imetnike standardnih patentov obtožujejo, da zaračunavajo pretirane licenčnine na podlagi šibkih patentnih portfeljev in da grozijo s pravnim postopkom. Imetniki standardnih patentov trdijo, da uporabniki tehnologije brezplačno izkoriščajo njihove inovacije in zavestno kršijo pravice intelektualne lastnine, ne da bi sploh začeli pogajanja o licenci v dobri veri⁶. Težave so lahko še posebno resne, kadar subjekti iz novih industrijskih sektorjev, ki ne poznajo tradicionalnega poslovanja na področju IKT, potrebujejo dostop do standardiziranih tehnologij. Zaradi sporov in zamud pri pogajanjih med uporabniki in imetniki tehnologije lahko nazadnje pride do zakasnitve pri širši uporabi ključnih standardiziranih tehnologij. To lahko ovira razvoj medsebojno povezanih izdelkov v Evropi, kar pa sčasoma škoduje konkurenčnosti gospodarstva EU.

Komisija je v sporočilu z naslovom Prednostne naloge na področju standardizacije IKT za enotni digitalni trg iz aprila 2016⁷ ugotovila tri glavna področja, na katerih bi bilo mogoče izboljšati okolje za izdajo licenc za standardne patente: nejasne informacije o odvisnosti od standardnega patenta; nejasno vrednotenje patentiranih tehnologij, ki temeljijo na standardih, in opredelitev pojma „pošteno, razumno in nediskriminatorno“ (FRAND) ter tveganje negotovosti pri uveljavljanju standardnih patentov. Poleg tega bi bilo treba tudi oceniti vlogo odprtokodnih skupnosti pri razvoju standardov.

Potrebna je torej jasna, uravnotežena in razumna politika za standardne patente v Evropi, katere cilj je prispevati k razvoju interneta stvari in izkoristiti vodilno vlogo Evrope na tem področju.

Nasprotujoči si interesi zainteresiranih strani v nekaterih ORS lahko tem organizacijam otežijo zagotavljanje učinkovitih smernic v zvezi s takimi zapletenimi vprašanji politike na področju prava in intelektualne lastnine. Pobude za platforme za licenciranje na tem področju so še vedno v povojih in jih izvajalci, ki se morda obotavljajo zaradi negotovosti v sedanjem regulativnem okolju za standardne patente in ki v teh okoliščinah nimajo veliko razlogov za sklenitev sporazuma, še vedno niso sprejeli.

Poleg tega je standardizacija omrežja 5G in interneta stvari svetovno vprašanje. Evropska industrija je še vedno vodilna v številnih sektorjih na svetovnih trgih. Komisija se zaveda, kako pomembna je evropska standardizacija v svetovnem okviru⁸.

Komisija zato meni, da je treba nujno določiti ključna načela, ki bodo omogočala uravnotežen, nemoten in predvidljiv okvir za standardne patente. Ta ključna načela izkazujejo dva glavna cilja: spodbujanje razvoja in vključevanja vrhunskih tehnologij v standarde z ohranjanjem poštenega in ustreznega donosa za te prispevke ter zagotovitev nemotene in

⁶ Z gospodarskega vidika je tveganje zelo veliko: na primer, prihodki iz licenčnin za standarde 2G, 3G in 4G znašajo približno 18 milijard EUR na leto (CRA 2016).

⁷ Iz javnega posvetovanja, ki ga je Komisija organizirala leta 2014, so jasno razvidna različna mnenja o izzivih in rešitvah v zvezi z okoljem standardnega patenta. Glej http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=7833.

⁸ Patenti, prijavljeni pri ETSI, pomenijo 70 % vseh standardnih patentov na svetu (IPLYtics, 2017).

obsežnega razširjanja standardiziranih tehnologij na podlagi poštenih pogojev dostopa. Uravnotežena in uspešna politika za licenciranje standardnih patentov bi morala delovati v korist zagonskih podjetij v Evropi in koristiti vsem državljanom EU, tako da bi jim omogočila dostop do izdelkov in storitev na podlagi najzmogljivejše standardizirane tehnologije.

To sporočilo temelji na odgovornosti vseh akterjev na področju licenciranja standardnih patentov, vse zainteresirane strani pa so pozvane, naj s svojimi prispevki omogočijo delovanje tega okvira v praksi. Ni mišljeno kot zakonodajno besedilo in ne posega v razlago prava EU s strani Sodišča Evropske unije. Komisije ne zavezuje v zvezi z uporabo pravil EU o konkurenci ter zlasti členov 101 in 102 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

1. POVEČANJE PREGLEDNOSTI ODVISNOSTI OD STANDARDNIH PATENTOV

Informacije o obstoju, področju uporabe in ustreznosti standardnih patentov so bistvene za poštena pogajanja o licenci ter za to, da se morebitnim uporabnikom standarda omogoči opredelitev obsega odvisnosti od standardnih patentov in potrebnih partnerjev za licenciranje. Vendar lahko uporabniki informacije o standardnih patentih trenutno najdejo le v podatkovnih zbirkah prijav, ki jih vzdržujejo ORS in ki so lahko nepregledne. V takem položaju imajo zlasti zagonska podjetja ter MSP veliko težav pri pogajanjih o licenci in predvidevanju tveganj v zvezi s standardnimi patenti. Glavni namen prijav je ORS in vsem tretjim osebam dati zagotovilo, da bo tehnologija dostopna uporabnikom, običajno v okviru zaveze za licenciranje pod pogoji FRAND.

Podatkovne zbirke ORS lahko za en sam standard vsebujejo več deset tisoč standardnih patentov, njihovo število pa se še povečuje⁹. Prijave temeljijo na samooceni imetnika patenta in niso predmet pregleda v zvezi z bistvenostjo prijavljenega patenta, ki se lahko razvije med postopkom sprejemanja standarda. Poleg tega zainteresirane strani poročajo, da dajalci licenc svojih trditev celo v konkretnih pogajanjih o licenci ne utemeljijo z natančnejšimi informacijami. To je še posebno nezadovoljivo v okviru interneta stvari, kjer novi subjekti z malo izkušnjami z licenciranjem standardnih patentov nenehno vstopajo na trg povezljivosti. Komisija zato meni, da so za izboljšanje informacij o standardnih patentih potrebni ukrepi, navedeni v nadaljevanju.

1.1. IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI IN DOSTOPNOSTI INFORMACIJ V PODATKOVNIH ZBIRKAH ORS

Komisija meni, da bi morale ORS v podporo okviru za licenciranje standardnih patentov v svojih podatkovnih zbirkah navesti podrobne informacije. V podatkovnih zbirkah ORS se zbirajo velike količine podatkov o prijavah¹⁰, vendar zbirke zainteresiranim stranem pogosto niso dostopne na uporabniku prijazen način, poleg tega pa jim manjkajo bistveni elementi kakovosti. Komisija zato meni, da bi bilo treba izboljšati kakovost in dostopnost podatkovnih zbirk¹¹. Prvič, podatki bi morali biti zlahka dostopni prek uporabniku prijaznih vmesnikov, in

⁹ Na primer, več kot 23 500 patentov je bilo prijavljenih kot bistvenih za standard globalnega sistema za mobilne komunikacije in 3G ali standarde univerzalnega mobilnega telekomunikacijskega sistema, ki so jih razvili pri Evropskem inštitutu za telekomunikacijske standarde (v nadaljnjem besedilu: ETSI). Taki standardi veljajo za vse pametne telefone in naprave z mobilno povezavo. Več podatkov je na voljo v dokumentih „Landscaping study on SEPs“ (Študija s pregledom položaja na področju standardnih patentov), IPlytics (2017) in „Patent and standards, A modern framework for IPR-based standardization“ (Patent in standardi: sodoben okvir za standardizacijo, ki temelji na pravicah intelektualne lastnine), ECSIP (2014).

¹⁰ Nekatere ORS zahtevajo podrobna razkritja patentov, saj se zavedajo njihovih koristi, druge pa dovoljujejo splošne prijave. To poglavje sporočila se nanaša na ORS, ki zahtevajo podrobna razkritja patentov.

¹¹ Glej na primer dolgotrajen projekt „DARE“ za izboljšanje podatkovne zbirke ETSI.

sicer za imetnike patentov, izvajalce in tretje osebe. Omogočeno bi morale biti iskanje vseh prijavljenih informacij na podlagi ustreznih standardizacijskih projektov, kar lahko zahteva tudi preoblikovanje starih podatkov v sedanje oblike. V postopkih kakovosti bi bilo treba odpraviti tudi podvajanja in druge očitne napake. Poleg tega pa bi morale obstajati povezave do podatkovnih zbirk patentnega urada, vključno s posodobitvami statusa patenta, njegovega lastništva in prenosa. Da bi se preprečile nepopolne prijave, je treba izboljševanje podatkovnih zbirk združiti s strožjim pregledom skladnosti z obveznostmi prijavljanja, kot so opredeljene v veljavnih politikah ORS¹².

1.2. RAZVOJ INFORMACIJSKEGA ORODJA KOT PRIPOMOČKA PRI POGAJANJH O LICENCI

Komisija opozarja, da sedanji sistem za prijavo patenta, ki ga imajo ORS, podpira tehnični postopek določanja standarda, ni pa usmerjen v prihodnje licenciranje standardnih patentov. Vendar je jasno, da obstajajo neto koristi razširitve sedanje prakse in namena prijav ter podatkovnih zbirk na oblikovanje novih orodij za preglednost, ki lahko močno olajšajo pogajanje o licenci, ne da bi izgubila glavni namen. V zvezi s tem so bistveni pomisleki v zvezi s sorazmernostjo. Treba bi se bilo izogniti pretiranemu bremenom za zainteresirane strani, a tudi upoštevati, da morajo v konkretnih pogajanjih o licenci imetniki patentov uporabnikom standardnih patentov utemeljiti, zakaj so patenti iz imetnikovega portfelja patentov bistveni za standard ali kako se ti patenti kršijo¹³. Komisija zato meni, da lahko predlagane postopne izboljšave z nadzorovanimi stroški bistveno znižajo splošne stroške transakcije med pogajanjih o licenci ter tudi zmanjšajo tveganja za kršitve, kar bo koristilo obema strankama v pogajanjih¹⁴.

1.2.1. Bolj posodobljene in natančnejše prijave

Prijave se vložijo na začetku postopka standardizacije, pozneje pa običajno ni nobenih pregledov. Vendar pa se tehnične rešitve, predlagane v pogajanjih o standardih, razvijajo vse do dogovora o končnem standardu¹⁵. Večina prijav se nanaša na patentne prijave, patentni zahtevki v okviru končnega patenta, podeljenega po sprejetju standarda, pa se lahko precej razlikujejo¹⁶, saj se lahko njihova vsebina med postopkom odobritve spremeni. Zato bi morali imetniki pravic pregledati ustreznost svojih prijav ob sprejetju končnega standarda (in poznejših pomembnih spremembah) in ob sprejetju končne odločitve o podelitvi patenta.

Prijave bi morale vsebovati tudi dovolj informacij, da bi bilo mogoče oceniti odvisnost od patenta. Imetniki patentov bi morali navesti vsaj sklic na razdelek standarda, ki je pomemben za standardni patent, in na povezavo s patentno družino. V prijavah bi morali biti jasno navedeni tudi kontaktni podatki lastnika/dajalca licence prijavljenega standardnega patenta.

Nenazadnje bi bilo treba opozoriti, da so standardni patenti v zvezi s ključnimi tehnologijami pogosteje predmet pravnih postopkov¹⁷. Povezane informacije so pomembne za vse zainteresirane pridobitelje licenc in so lahko pomembne pri omejevanju možnosti za prihodnje

¹² Več informacij je na voljo v zbirnem poročilu o javnem posvetovanju, ki ga je leta 2015 organiziral GD za notranji trg, industrijo, podjetništvo ter mala in srednja podjetja. <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/14482/attachments/1/translations/en/renditions/native>.

¹³ Glej CRA (2016).

¹⁴ Glej oddelek 3 v nadaljevanju v zvezi z učinkovitim uveljavljanjem.

¹⁵ Na primer, potencialni patent ali patentna prijava, sprva vložena za tehnologijo kandidatko, v izdanem standardu morda ni ohranjen ali pa se lahko vložena patentna prijava spremeni v postopku odobritve.

¹⁶ Na primer, 71 % standardnih patentov, prijavljenih pri večjih ORS (73 % pri ETSI), je podeljenih šele po izdaji standarda (IPlytics, 2017).

¹⁷ Glej ECSIP (2014).

pravdne postopke. ORS bi zato morale zagotoviti možnost in spodbude za imetnike patentov in uporabnike tehnologije, da sporočijo referenčno številko in glavne izide končnih odločitev, pozitivne ali negativne, v zvezi s prijavljenimi standardni patenti (vključno z bistvenostjo in veljavnostjo patenta). Ker podjetja pravdne postopke običajno sprožijo le v zvezi z nekaj dragocenimi patenti v portfelju, imetnikom in uporabnikom patentov pa bi morale biti v interesu, da sporočajo zanje ugodne odločitve, bi bilo povezano breme tega ukrepa omejeno.

1.2.2. Preverjanje bistvenosti

Izsledki kažejo na tveganje večjega števila pretiranih prijav, kar govori v prid večji zanesljivosti glede bistvenosti standardnih patentov¹⁸. Zainteresirane strani poročajo, da evidentirane prijave v pogajanjih s pridobitelji licenc ustvarjajo *de facto* domnevo o bistvenosti¹⁹. Po tem scenariju se nalaga zelo veliko breme vsakemu zainteresiranemu pridobitelju licence, zlasti MSP in zagonskim podjetjem, ki naj bi med pogajanja o licenci preverila bistvenost velikega števila standardnih patentov.

Zato je potreben strožji pregledi trditev o bistvenosti. To bi pomenilo, da bi morala ob pravem času pregled izvesti neodvisna stran, ki ima tehnične zmogljivosti in ugled na trgu. Seveda pa mora biti uvedba take zahteve za MSP glede pregleda standardnih patentov uravnotežena s stroški²⁰. Vendar bi postopen pristop, pri katerem se pregled izvede na zahtevo bodisi imetnikov pravic bodisi bodočih uporabnikov in se raven pregleda prilagodi, preverjanja pa omejijo na en sam patent v patentni družini in vzorce, lahko omogočil vzpostavitev pravega ravnotežja med stroški in koristmi takega ukrepa²¹.

1.2.3. Sredstva za izvajanje

Večja preglednost prinaša jasne koristi, a z njo povezano breme mora ostati sorazmerno. Ukrepe bi bilo zato mogoče razširiti postopno, veljali pa bi samo za nove in ključne standarde, npr. 5G.

Najprej bi bilo mogoče deležnike spodbuditi, da bi cenili večjo preglednost, npr. s potrdilom, da so njihovi portfelji prijavljenih standardnih patentov skladni z merili preglednosti. To potrdilo bi bilo mogoče pozneje uporabiti v pogajanjih o licenci in pravnih postopkih. Poleg tega nedavna študija, izvedena za Komisijo, nakazuje, da lahko ORS razmislijo o uvedbi (skromnih) pristojbin za potrditev prijav standardnih patentov po izdaji standarda in podelitvi patentov, s čimer bi imetnike standardnih patentov spodbudili, da spremenijo prijave in ohranijo le tiste, ki so relevantne²².

V zvezi s preverjanji bistvenosti se patentni uradi zdijo najprimernejši kandidati za izkoriščanje sinergij in zniževanje stroškov²³. Komisija bo podprla nadaljnjo analizo njihove izvedljivosti, da se zagotovijo učinkovite in sorazmerne rešitve. Glede na izid tega projekta bi bilo mogoče neodvisnemu evropskemu organu naložiti, naj nadaljuje oceno bistvenosti standardnih patentov.

¹⁸ Glej IPlytics (2017) in CRA (2016) ter povzetek javnega posvetovanja GD za notranji trg, industrijo, podjetništvo ter mala in srednja podjetja o standardnih patentih (2015).

¹⁹ Več študij o različnih ključnih tehnologijah kaže, da se med temeljitimi preskusi izkaže, da je bistvenih le od 10 % do 50 % prijavljenih patentov (CRA, 2016, in IPlytics, 2017).

²⁰ Stroški preverjanj bistvenosti so lahko zanemarljivi v primerjavi s prihodki od licenciranja za ključne tehnologije (glej CRA, 2016).

²¹ Za analizo stroškov in koristi glej IPlytics (2017).

²² Glej CRA (2016).

²³ Glej IPlytics (2017).

Komisija:

- poziva ORS, da nujno poskrbijo za skladnost svojih podatkovnih zbirk z glavnimi elementi kakovosti, opisanimi zgoraj, in bo z ORS tudi sodelovala, da bi pospešila ta proces;
- poziva ORS, da sedanji sistem za prijavo preoblikujejo v orodje, ki bo zagotavljalo več posodobljenih in točnih informacij o standardnih patentih, poleg tega pa bo z ORS tudi sodelovala, da bi pospešila ta proces;
- meni, da bi bilo treba pri prijavljenih standardnih patentih opraviti zanesljiv pregled bistvenosti za standard, in bo začela pilotni projekt za standardne patente v izbranih tehnologijah, da bi pospešila uvedbo primerne mehanizma pregleda.

2. SPLOŠNA NAČELA ZA LICENČNE POGOJE FRAND ZA STANDARDNE PATENTE

Komisija meni, da bodo stranke skupni dogovor o tem, kaj so pošteni pogoji za izdajo licence in poštene cene, dosegle s pogajanjem v dobri veri. Podeljevanje licenc trenutno ovirajo nejasne in razhajajoče se razlage pomena izraza FRAND. Razprava je še posebej živahna glede načel vrednotenja. Različna stališča in tveganje pravnih postopkov zaradi podelitve licenc pod pogoji FRAND povzročajo zamudo pri uvajanju novih tehnologij, procesov standardizacije in uvedbi interneta stvari v Evropi. Komisija zato meni, da je nujno in koristno oblikovati prvi sklop ključnih smernic za koncept FRAND in s tem vzpostaviti stabilnejše okolje za licenciranje, usmerjati stranke v pogajanjih in zmanjšati število pravnih postopkov.

Smernice, navedene v nadaljevanju, temeljijo na rezultatih javnega posvetovanja²⁴, analizi dobrih praks²⁵, študijah²⁶ in nacionalni sodni praksi²⁷. Komisija poziva zainteresirane strani, da začnejo dialog med sabo in s Komisijo, ki bi prinesel boljša pojasnila in oblikovanje dobrih praks. Komisija bo spremljala napredek in po potrebi sprejela dopolnilne ukrepe za licenciranje pod pogoji FRAND.

2.1. NAČELA LICENCIRANJA

Kot je potrdilo Sodišče Evropske unije, „zaveza za podelitev licenc pod pogoji FRAND ustvarja legitimno pričakovanje tretjih oseb, da jim bo imetnik standardnega patenta dejansko podelil licenco pod takimi pogoji“²⁸.

Obe strani morata biti pripravljene vstopiti v pogajanja v dobri veri, da bi določili poštene, razumne in nediskriminatorne pogoje licenciranja. Pogodbenici licenčne pogodbe za standardni patent, ki se pogajata v dobri veri, lahko najbolje določita pogoje FRAND, ki so najprimernejši za njun posebni položaj.

Upoštevati bi bilo treba pomisleke o učinkovitosti, razumna pričakovanja glede licenčnine na obeh straneh ter lažšanje sprejema in uporabe s strani izvajalcev za spodbujanje širokega razširjanja standarda. V zvezi s tem je treba poudariti, da na vprašanje, kaj je pošteno, razumno in nediskriminatorno, ni odgovora, ki bi veljal za vse primere: to, kar lahko velja za pošteno in razumno, se med sektorji in časovnimi obdobji razlikuje. Zato Komisija

²⁴ Javno posvetovanje o patentih in standardih: Sodoben okvir za standardizacijo, ki vključuje pravice intelektualne lastnine.

²⁵ Licensing Terms of Standard Essential Patents: A Comprehensive Analysis of Cases (Licenčni pogoji za standardne patente: izčrpna analiza primerov), Skupno raziskovalno središče, 2017.

²⁶ Študija o preglednosti, predvidljivosti in učinkovitosti standardizacije na podlagi ORS in licenciranja standardnih patentov, objavljena 12. decembra 2016 (študija CRA).

²⁷ Glej zlasti Unwired Planet / Huawei [2017] EWHC 711 (Pat).

²⁸ Zadeva C-170/13, Huawei Technologies (EU:C:2015:477, točka 53).

zainteresirane strani spodbuja k sektorskim razpravam za vzpostavitev skupnih praks licenciranja po načelih, iz katerih izhaja to sporočilo.

Komisija meni, da bi bilo treba upoštevati načela vrednotenja intelektualne lastnine, predstavljena v nadaljevanju.

- Licenčni pogoji morajo vsebovati jasno povezavo z gospodarsko vrednostjo patentirane tehnologije. Vrednost mora biti usmerjena predvsem na samo tehnologijo in načeloma ne bi smela vključevati elementov, ki izhajajo iz odločitve o vključitvi tehnologije v standard. V primerih, ko je bila tehnologija razvita zlasti za standard in ima zunaj njega le majhno tržno vrednost, bi bilo treba razmisliti o drugih metodah vrednotenja, kot je sorazmerni pomen tehnologije v standardu v primerjavi z drugimi prispevki v standardu.
- Pri določitvi vrednosti pod pogoji FRAND bi bilo treba upoštevati sedanjo dodano vrednost²⁹ patentirane tehnologije. Ta vrednost ne bi smela biti odvisna od uspeha proizvoda na trgu, ki ni povezan s patentirano tehnologijo.
- Pošteno, razumno in nediskriminatorno vrednotenje bi moralo imetnike standardnih patentov stalno spodbujati k temu, da k standardom prispevajo svojo najboljšo razpoložljivo tehnologijo.
- Navsezadnje, za preprečitev kopičenja licenčnin pri določitvi poštene, razumne in nediskriminatorne vrednosti posameznega standardnega patenta ni mogoče obravnavati ločeno od drugih. Stranke morajo upoštevati razumno skupno ceno za standard in oceniti skupno dodano vrednost zadevne tehnologije³⁰. Ta cilj lahko podpira že izvajanje ukrepov za preglednost standardnih patentov. V okviru konkurenčnega prava EU je mogoča njegova nadaljnja obravnava, in sicer z vzpostavitvijo platform za licenciranje za industrijo in patentnih združenj ali na podlagi navedb udeležencev standardizacije o najvišji skupni ceni, ki jo je mogoče razumno predvideti ali pričakovati.

2.2. UČINKOVITOST IN NEDISKRIMINACIJA

Nediskriminacijski element pogojev FRAND pomeni, da imetniki pravic ne morejo razlikovati med izvajalci, ki so „v podobnem položaju“³¹.

Ker načela „pošteno, razumno in nediskriminatorno“ ni mogoče v vseh primerih uporabiti enako, se lahko rešitve razlikujejo med sektorji in glede na zadevni poslovni model.

Kot je navedeno zgoraj, je za poštena, razumna in nediskriminatorna pogajanja potrebno, da se obe strani pogajata v dobri veri. Pojavijo se lahko tudi pomisleki o učinkovitosti. Stroški transakcije, povezani s pogajanjem o licenci, bi morali biti čim nižji. Poleg tega bi bilo treba v sektorjih, kjer so pogoste prakse navzkrižnega licenciranja, upoštevati povečanje učinkovitosti, povezano s takimi praksami. Te točke je treba upoštevati v vsakem posameznem primeru, ko se ocenjuje, ali je ponudba za licenciranje združljiva z načelom „pošteno, razumno in nediskriminatorno“.

Komisija v skladu z zgoraj predstavljenim pristopom meni, da enaka načela učinkovitosti podpirajo prakso licenciranja portfelja standardnih patentov za izdelke, ki se prodajajo po

²⁹ *Sedanja vrednost*, je vrednost, diskontirana na čas sklenitve licenčne pogodbe. Postopno diskontiranje skozi čas je pomembno, ker licenčne pogodbe veljajo več let v poslovnih okoljih, ki se lahko tehnološko hitro razvijajo.

³⁰ V zvezi s kopičenjem licenčnin glej študijo CRA.

³¹ Unwired Planet / Huawei [2017] EWHC 711 (Pat).

vsem svetu³². Kot je navedeno v nedavni sodbi³³, pristop licenciranja za vsako državo posebej morda ni učinkovit in skladen s priznano komercialno prakso v sektorju.

2.3. PATENTNA ZDRUŽENJA IN PLATFORME ZA LICENCIRANJE ZA LAŽJE LICENCIRANJE STANDARDNIH PATENTOV

Treba bi bilo spodbujati vzpostavitev patentnih združenj ali drugih platform za licenciranje v okviru konkurenčnega prava EU. Z omogočanjem boljšega pregleda bistvenosti, večjo jasnostjo o skupnih licenčnih in ponujanjem rešitev po načelu „vse na enem mestu“ lahko obravnavajo veliko izzivov, povezanih z licenciranjem standardnih patentov. Za panoge interneta stvari in zlasti MSP, ki so od nedavnega izpostavljena sporom zaradi licenciranja standardnih patentov, bo to prineslo več jasnosti o pogojih licenciranja imetnikov standardnih patentov v določenem sektorju.

Spodbujati bi bilo treba ukrepe za spodbujanje vzpostavljanja združenj za ključne standardizirane tehnologije, npr. omogočanje lažjega dostopa do ponudb za združeno upravljanje ali tehnične pomoči s strani ORS³⁴. Če bodo ta prizadevanja v sektorjih interneta stvari neučinkovita, bo Komisija razmislila o nadaljnjih ukrepih.

2.4. IZKORIŠČANJE IN POGLABLJANJE STROKOVNEGA ZNANJA O POGOJIH FRAND

Izboljšati je treba dostopnost izkušenj in strokovnega znanja v zvezi z določitvijo pogojev FRAND. Skozi mnoga leta je bil iz licenčnih pogodb, mediacij, arbitraž in sodnih odločb pridobljen dragocen uvid in razviti različni pristopi. Razjasnitvi, analizi in vrednotenju patentov in tehnologije so bila namenjena precejšnja sredstva in prizadevanja. Ker ni skupne zbirke takega strokovnega znanja in izkušenj, se lahko delo in raziskave po nepotrebem podvajajo, kar udeleženi stranem povzroča visoke stroške. Dostopnejše informacije v zvezi s pogoji FRAND bi lahko izboljšale predvidljivost za podjetja, kot so subjekti na področju interneta stvari, na splošno olajšale postopek licenciranja ter zagotovile podporo in referenčna merila v reševanju sporov.

Komisija bo zato ustanovila strokovno skupino za zbiranje praks iz industrije in dodatnega strokovnega znanja na področju poštenega, razumnega in nediskriminatornega licenciranja. Poleg tega bo uporabila vsa razpoložljiva ustrezna orodja za pridobivanje dodatnih informacij, da bo lahko oblikovanje politike podprla z zadostnimi dokazi.

Komisija na podlagi sedanjega razvoja meni, da bi moralo licenciranje standardnih patentov temeljiti na načelih, predstavljenih v nadaljevanju.

– O tem, kaj pomeni pošteno, razumno in nediskriminatorno, ni možna rešitev, ki bi veljala za vse primere: to, kar se šteje za pošteno in razumno, se lahko med sektorji in časovnimi obdobji razlikuje. Upoštevati bi bilo treba pomisleke o učinkovitosti, razumna pričakovanja glede licenčnine na obeh straneh ter lajšanje sprejema in uporabe s strani izvajalcev za spodbujanje širokega razširjanja standarda.

³² Vendar je treba v skladu s poštenim, razumnim in nediskriminatornim licenciranjem nadomestilo izračunati tako, da izvajalci, ki želijo razviti izdelek za določeno geografsko omejeno območje, niso v slabšem položaju.

³³ Unwired Planet / Huawei [2017] EWHC 711 (Pat).

³⁴ Ustanovitev združenj se lahko spodbuja na primer z ukrepi, kot so krepitev odnosa med organizacijami za določanje standardov in združenji, spodbudami za sodelovanje ter seznanitev univerz in MSP s prednostmi, ki jih prinaša sodelovanje v združenju v vlogi dajalca licence (ECSIP, 2015).

– Pri določitvi vrednosti pod pogoji FRAND bi bilo treba upoštevati sedanjo dodano vrednost patentirane tehnologije. Ta vrednost ne bi smela biti odvisna od uspeha proizvoda na trgu, ki ni povezan z vrednostjo patentirane tehnologije.

– Pri določitvi poštene, razumne in nediskriminatorne vrednosti morajo stranke upoštevati razumno skupno ceno za standard.

– Nediskriminacijski element pogojev FRAND pomeni, da imetniki pravic ne morejo razlikovati med izvajalci, ki so „v podobnem položaju“.

– Pri izdelkih, ki se prodajajo po vsem svetu, lahko licence za standardne patente, podeljene za ves svet, prispevajo k učinkovitejšemu pristopu in so zato lahko združljive s konceptom FRAND.

Komisija poziva ORS in imetnike standardnih patentov, da razvijejo učinkovite rešitve za lažje podeljevanje licenc velikemu številu izvajalcev v okolju interneta stvari (zlasti MSP) prek patentnih združenj ali drugih platform za licenciranje – ob hkratni skrbi za zadostno preglednost in predvidljivost.

Komisija bo spremljala prakse licenciranja, zlasti v sektorju interneta stvari. Poleg tega bo ustanovila strokovno skupino, da bi izboljšala strokovno znanje in izkušnje v zvezi s praksami licenciranja v industriji, dobrim vrednotenjem intelektualne lastnine ter določitvijo pogojev FRAND.

3. PREDVIDLJIVO OKOLJE ZA UVELJAVLJANJE STANDARDNIH PATENTOV

Ko pogajanja propadejo, so spori v zvezi s standardnimi patenti pomemben dejavnik v sistemu licenciranja. Uravnoteženo in predvidljivo okolje za izvrševanje med pogajanja še posebej pozitivno vpliva na ravnanje strank, kar lahko pospeši širjenje standardiziranih tehnologij. Vendar pa zainteresirane strani na področju interneta stvari poročajo, da imajo negotovosti in neravnovesja v sistemu uveljavljanja resne posledice za vstop na trg. V primerjavi z drugimi patenti se v zvezi s standardnimi patenti sproži več pravnih postopkov³⁵, to pa krepi potrebo po jasnem okviru v zvezi s spori na tem področju. To sporočilo je osredotočeno na posebne smernice za standardne patente, s Smernicami o nekaterih vidikih Direktive 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine³⁶ pa je ureditev te direktive splošneje pojasnjena. Možnost za uveljavljanje je eden od ključnih vidikov pravic intelektualne lastnine³⁷. Razprava na področju standardnih patentov je bila osredotočena predvsem na razpoložljivost sodne prepovedi. Namen take prepovedi je imetnike standardnih patentov zaščititi pred kršitelji, ki nočejo skleniti licenčne pogodbe pod pogoji FRAND. Hkrati so potrebna varovala zaradi tveganja, da bi dobroverni uporabniki tehnologije, ki se jim grozi s sodno prepovedjo, sprejeli pogoje licenciranja, ki niso pošteni, razumni in nediskriminatorni, ali pa v najslabšem primeru ne bi mogli tržiti svojih izdelkov (zadržanje).

³⁵ ECSIP (2014).

³⁶ COM(2017) 708.

³⁷ Direktiva 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, objavljena v UL L 195, 2.6.2004, uvodna izjava 3.

3.1. RAZPOLOŽLJIVOST SODNE PREPOVEDI V OKVIRU SODNE PRAKSE V ZADEVI HUAWEI/ZTE

Sodišče Evropske unije je v sodbi v zadevi Huawei³⁸ določilo obveznosti, ki veljajo za obe stranki licenčne pogodbe za standardni patent, ko se ocenjuje, ali lahko imetnik standardnega patenta vložiti opustitveni zahtevek zoper morebitnega pridobitelja licence brez kršitve člena 102 PDEU. Imetniki standardnih patentov ne smejo vložiti opustitvenega zahtevka zoper uporabnike, ki so pripravljeni skleniti licenčno pogodbo pod pogoji FRAND, Sodišče Evropske unije pa je določilo merila ravnanja za oceno, kdaj je mogoče za morebitnega pridobitelja licence šteti, da je pripravljen skleniti tako licenčno pogodbo.

Komisija meni, da so spodnji elementi – ki izhajajo iz nacionalne sodne prakse pri uporabi sodbe v zadevi Huawei³⁹ – koristne dodatne smernice za zainteresirane strani.

Več sodišč je poudarilo, da mora morebitni pridobitelj licence za standardni patent prejeti dovolj podrobne in ustrezne informacije, da bi lahko določil ustreznost portfelja standardnih patentov in skladnost s pogoji FRAND⁴⁰. Konkretna zahteva med posameznimi primeri se lahko razlikujejo, a Komisija meni, da so za oceno poštene, razumne in nediskriminatorne ponudbe in predložitve ustrezne nasprotne ponudbe potrebna jasna pojasnila v zvezi z: bistvenostjo standarda, izdelki uporabnika standardnega patenta, ki domnevno kršijo patent, predlaganim izračunom licenčnine in nediskriminacijskim elementom v pogojih FRAND.

Iz sodbe v zadevi Huawei izhaja, da mora biti nasprotna ponudba konkretna in specifična, tj. ne more biti omejena na izpodbijanje ponudbe imetnika standardnega patenta in splošen sklic na možnost, da višino licenčnine določi tretja oseba. Vsebovati bi morala tudi informacije o natančni uporabi standarda v posebnem izdelku. Pripravljenost strank, da privolijo v zavezujočo določitev pogojev FRAND s strani tretje osebe – če bi se izkazalo, da (nasprotna) ponudba ni bila poštena, razumna in nediskriminatorna – pa je vendarle dokaz poštenega, razumnega in nediskriminatornega ravnanja.

V zvezi s pravočasnostjo nasprotne ponudbe morebitnega pridobitelja licence ni mogoče določiti splošnega referenčnega merila, saj je treba upoštevati elemente, značilne za vsak posamezen primer. Med njimi so število uveljavljenih standardnih patentov in podrobnosti, ki jih vsebuje tožba zaradi kršitve pravic. Možen je tudi kompromis med časom, ki se šteje kot razumen za odgovor na ponudbo, ter podrobnostmi in kakovostjo informacij, ki jih vsebuje prva ponudba imetnika standardnega patenta. V zvezi s tem bodo imeli ukrepi, s katerimi se

³⁸ Zadeva C-170/13, Huawei Technologies (EU:C:2015:477).

³⁹ Sodišče Evropske unije je razsodilo, da je treba člen 102 PDEU razlagati tako, da imetnik patenta, ki je bistveni del standarda, ki ga je določila organizacija za standardizacijo, ki se je pri tej organizaciji nepreklicno zavezal, da bo podelil licenco tretjim osebam pod pravičnimi, razumnimi in nediskriminatornimi pogoji, imenovanimi „FRAND“ („fair, reasonable and non-discriminatory“), ne zlorabi prevladujočega položaja v smislu tega člena s tem, da vložiti tožbo zaradi kršitve patenta, s katero zahteva prenehanje kršitve njegovega patenta ali odpoklic proizvodov, pri proizvodnji katerih je bil uporabljen ta patent, če:

(1) je pred vložitvijo navedene tožbe po eni strani opozoril domnevnega kršitelja patenta na kršitev patenta, ki se mu očita, in to tako, da je opredelil ta patent in način, na katerega je bil ta patent kršen, in če je po drugi, potem ko je domnevni kršitelj izrazil pripravljenost na sklenitev licenčne pogodbe pod pogoji FRAND, temu kršitelju predložil konkretno in pisno ponudbo za sklenitev licenčne pogodbe pod takimi pogoji in je pri tem med drugim navedel licenčnino in način izračuna te licenčnine, in

(2) navedeni kršitelj, ki nadaljuje z izkoriščanjem zadevnega patenta, na to ponudbo ne odgovori skrbno, v skladu s poslovnimi običaji, ki so priznani na zadevnem področju, in v dobri veri, kar mora biti ugotovljeno na podlagi objektivnih elementov, pri tem pa med drugim ne sme biti prisotno zavlačevanje.

⁴⁰ OLG Düsseldorf, zadeva I-15 U 66/15, sklep z dne 17. novembra 2016, in OLG Karlsruhe, zadeva 6 U 58/16, sklep z dne 8. septembra 2016.

izboljšuje preglednost odvisnosti od standardnega patenta višje v verigi⁴¹, zelo pozitiven učinek na sistem uveljavljanja.

Če bi bile že od samega začetka prek sistema za prijavo patenta na voljo zanesljivejše informacije o standardnih patentih, kot je poudarjeno v oddelku 1, bi se število prijavljenih standardnih patentov znatno zmanjšalo. To bi bilo treba upoštevati pri oceni sprejemljivega časa, ki ga imajo uporabniki standardnih patentov na voljo za odziv na pošteno, razumno in nediskriminatorno ponudbo.

Znesek varščine, ki jo mora uporabnik standardnega patenta položiti kot varstvo pred sodno prepovedjo, bi bilo treba določiti v višini, ki odvrča od strategij odlašanja s pogajanjem o licenci (t. i. „patent hold-out“). Podobni pomisleki bi se lahko uporabili pri oceni višine odškodnine. Komisija bo podpirala izmenjavo dobrih praks med strokovnjaki in zainteresiranimi stranmi v zvezi z metodo izračuna odškodnine v zadevah na področju standardnih patentov.

3.2. POMISLEKI O SORAZMERNOSTI

Sodišča morajo pri oceni razpoložljivosti sodne prepovedi upoštevati člen 3(2) direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine⁴², zlasti zahtevo, da mora biti sodna prepoved dejanska, sorazmerna in odvrčilna. Glede na velik učinek, ki ga ima lahko prepoved na podjetja, potrošnike in javni interes, zlasti v okviru digitaliziranega gospodarstva, je treba za vsak primer posebej izvesti temeljito oceno sorazmernosti. Komisija meni, da je treba upoštevati tudi relativni pomen izpodbijane tehnologije za zadevno aplikacijo in morebitne učinke prelivanja, ki bi jih imela prepoved na tretje osebe.

3.3. PRAVDNI POSTOPEK NA PODLAGI PATENTNIH PORTFELJEV

V skladu s sodbo v zadevi Huawei, ki omenja „poslovne običaje, ki so priznani na zadevnem področju“⁴³, so nacionalna sodišča tudi licence za portfelje, podeljene zunaj nacionalnih ozemelj, štela za skladne s pogoji FRAND, če je portfelj omejen na vse standardne patente, ki jih pridobitelj licence potrebuje za izdelavo/trženje svojega izdelka (glej oddelek 2.2). V tem okviru lahko imetniki standardnih patentov ponudijo več patentov, vključno s patenti, ki niso bistveni za standard, ne morejo pa od pridobitelja licence zahtevati, da sprejme licenco tudi za te druge patente. Splošna nepripravljenost ali odklonitev, da bi ponudili ali sprejeli vse standardne patente, ki jih pridobitelj licence potrebuje, je lahko znak, da stranka ne deluje v dobri veri. Da bi bila nasprotna ponudba poštena, razumna in nediskriminatorna, mora biti povezana z vsemi standardnimi patenti, ki jih pridobitelj licence potrebuje, in ne sme temeljiti le na posameznem patentu ali patentih. Portfelji pa ne bi smeli vključevati konkurenčnih tehnologij, ampak le dopolnilne tehnologije, če so potrebne⁴⁴. Domnevni pridobitelji licenc lahko vedno izpodbijajo veljavnost/bistvenost posameznih patentov, a licenciranje vseh standardnih patentov, ki jih pridobitelj licence potrebuje, je lahko še posebno učinkovito. Komisija bo zato sodelovala z zainteresiranimi stranmi (po potrebi vključno s sodišči, arbitri in mediatorji) pri razvoju in uporabi doslednih metodologij, kot je vzorčenje, ki omogočajo učinkovito in uspešno reševanje sporov v zvezi s standardnimi patenti v skladu s prakso licenciranja portfeljev v panogi.

⁴¹ Glej oddelek 1.

⁴² Direktiva 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L 195, 2.6.2004, str. 16).

⁴³ Zadeva C-170/13, Huawei Technologies (EU:C:2015:477, točka 65).

⁴⁴ Glej smiselno Smernice o uporabi člena 101 Pogodbe o delovanju Evropske unije za sporazume o prenosu tehnologije (UL C 89, 28.3.2014, str. 3, točke od 250 do 255).

3.4. ALTERNATIVNO REŠEVANJE SPOROV

Komisija meni, da se lahko z mehanizmi alternativnega reševanja sporov (ARS), kot sta mediacija in arbitraž, omogoči hitrejša in cenejša reševanja sporov⁴⁵. Stranke sicer ne morejo biti zavezane uporabi alternativnega reševanja sporov, a Komisija meni, da so morebitne koristi tega orodja še vedno premalo izkoriščene.

Ovira za uporabo alternativnega reševanja sporov je pogosto nepredvidljivost, poleg tega mu očitajo premajhno preglednost prejšnjih odločitev. Uspeh takih mehanizmov ni odvisen le od ustreznih postopkov, ampak tudi od kakovosti strokovnjakov. Ko bo začelo delovati Enotno sodišče za patente, bi to moralo vzpostaviti poseben center za arbitražo in mediacijo, ki bo imel na voljo nabor specializiranih sodnikov, kar bo omogočilo kakovostne in učinkovite postopke, dosledno prakso in omejeno možnost izbire najugodnejšega sodišča. Kot je Komisija napovedala v strategiji o intelektualnih pravicah za MSP iz novembra 2016, zdaj skupaj z uradom EUIPO dokumentira orodja za mediacijo in arbitražo na področju intelektualne lastnine, da bi pospešila nadaljnjo uvedbo storitev mediacije in arbitraže na tem področju, zlasti za MSP⁴⁶.

Komisija meni, da bi bilo treba izide sporov vključiti tudi v podatkovne zbirke ORS, kot je navedeno v poglavju o preglednosti⁴⁷.

3.5. PATENTNI TROLI IN STANDARDNI PATENTI

Patentni troli (ang. Patent Assertion Entities, PAE)⁴⁸ so na trgu licenciranja standardnih patentov vse pogostejši. Iz študij⁴⁹ je razvidno, da ima evropski sistem za reševanje sporov, vključno s tistim, ki bo vzpostavljen pri Enotnem sodišču za patente, dovolj varoval za zaščito pred potencialno škodljivimi učinki nekaterih patentnih trolov v EU⁵⁰. Za patentne trole bi morala veljati enaka pravila kot za druge imetnike standardnih patentov, in sicer tudi po prenosu standardnih patentov z njihovih imetnikov na patentne trole. Boljša preglednost in predvidljivost bi morali še bolj zmanjšati možnosti za zlorabe. Uporaba načela sorazmernosti na sodiščih zagotavlja še dodatno varovalo. Komisija bo pozorno spremljala sedanji vpliv teh subjektov na trgu licenciranja standardnih patentov v Evropi, še posebno po začetku uporabe enotnega patenta EU.

3.6. OZAVEŠČANJE

Ustrezne zainteresirane strani, zlasti ORS in imetniki standardnih patentov, morajo proaktivno ozaveščati o postopku licenciranja pod pogoji FRAND in njegovih posledicah, zlasti za MSP (za imetnike patentov in izvajalce standardov). Komisija bo podpirala ukrepe za ozaveščanje v zvezi s tem.

Komisija meni, da se morata za pošten, razumen in nediskriminatoren postopek obe stranki pogajati v dobri veri, vključno s pravočasnim odzivom. Zoper stranke, ki ne delujejo v dobri

⁴⁵ Obstajajo že različni mehanizmi alternativnega reševanja sporov, kot je center za arbitražo in mediacijo pri Svetovni organizaciji za intelektualno lastnino.

⁴⁶ Delovni dokument služb Komisije z naslovom „Intelektualna lastnina v korist MSP za spodbujanje inovacij in rasti“, SWD(2016) 373 final z dne 22. novembra 2016.

⁴⁷ Glej oddelek 1.2.1.

⁴⁸ Za poskus opredelitve glej študijo Skupnega raziskovalnega središča z naslovom „Patent Assertion Entities in Europe“ (Patentni troli v Evropi), poglavje 3. <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC103321/lfna28145enn.pdf>.

⁴⁹ <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC103321/lfna28145enn.pdf>.

⁵⁰ Zgornja študija Skupnega raziskovalnega središča.

veri (tj. stranke, ki niso pripravljene skleniti licenčne pogodbe pod pogoji FRAND), pa je mogoče zahtevati sodno prepoved, a mora biti uporabljena sorazmerno.

Komisija bo:

- sodelovala z zainteresiranimi stranmi pri razvoju in uporabi metodologij, kot je vzorčenje, ki omogočajo učinkovito in uspešno reševanje sporov v zvezi s standardnimi patenti v skladu s prakso licenciranja portfeljev v panogi;*
- še naprej spodbujala uvedbo orodij za mediacijo in alternativno reševanje sporov ter*
- spremljala vpliv patentnih trollov v Evropi.*

4. ODPRTA KODA IN STANDARDI

V okviru sedanjega napredka tehnologije je poleg standardov gonilo inovacij tudi uporaba odprtokodne programske opreme, ki postaja vse bolj razširjena, in sicer tudi na področju standardov IKT. Povezovanje odprtokodnih projektov in postopkov razvoja standardov je koristno za vse: uskladitev odprte kode in standardizacije lahko pospeši razvoj standardov ter sprejem in uvedbo standardov IKT (zlasti pri MSP), standardi pa lahko zagotovijo tudi interoperabilnost pri uporabi odprtokodne programske opreme⁵¹. Dejavnosti v tej smeri potekajo v različnih ORS⁵².

Med odprto kodo in postopkom standardizacije obstajajo tako podobnosti (npr. sodelovalni odprti postopki, prispevek k inovacijam) kot razlike (politike na področju pravic intelektualne lastnine, prilagodljivost, vzdrževanje, preglednost, ravnotežje postopkov itd.). Zato je treba nameniti pozornost vzajemnemu delovanju projektov odprtokodne skupnosti in postopkov ORS.

Komisija podpira odprtokodne rešitve s programi za raziskave in inovacije, financiranimi v okviru programa Obzorje 2020. Prilagodljivo in učinkovito medsebojno delovanje skupnosti za standardizacijo in odprtokodnih skupnosti bo spodbudilo in pospešilo sprejem in uporabo dosežkov razvoja napredne tehnologije.

Komisija bo še naprej sodelovala z zainteresiranimi stranmi, odprtokodnimi skupnostmi in ORS ter tako spodbujala učinkovite odnose med standardizacijo in odprto kodo. Poleg tega bo tudi financirala študije za analizo dopolnjevanja, načinov medsebojnega delovanja in razlik med obema postopkoma ter priporočila rešitve za nemoteno sodelovanje obeh skupnosti.

Komisija bo prek študij in analiz sodelovala z zainteresiranimi stranmi, odprtokodnimi skupnostmi in ORS ter si prizadevala za uspešno medsebojno delovanje odprte kode in standardizacije.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE

Da bi lahko Evropa v celoti izkoristila prednosti enotnega trga in enotnega digitalnega trga, je potreben uravnotežen okvir pravic intelektualne lastnine, ki podpira trajnosten in učinkovit ekosistem za standardizacijo in okolje za licenciranje standardnih patentov.

V tem sporočilu je predlagan celovit pristop, navedena pa so tudi ključna načela za licenciranje standardnih patentov, pri čemer se upoštevajo organiziranost industrijskih sektorjev in pomisleki glede učinkovitosti. Da bi lahko uspešno udeležili načela in dosegli konkretne rezultate napovedanih ukrepov, bo potrebno sodelovanje z vsemi zainteresiranimi

⁵¹ V zvezi z računalništvom v oblaku glej poročilo o standardih in odprti kodi: kako premostiti vrzel.

⁵² OASIS, ECMA, ITU-T, ETSI itd.

stranmi, zlasti s spodbujanjem udeležbe zagonskih podjetij pri uvedbi interneta stvari. Komisija zato poziva vse zainteresirane strani, da se dejavno vključijo v izvajanje načel.

Komisija bo pozorno spremljala trge licenciranja standardnih patentov, še posebno tehnologije interneta stvari, izkoristila strokovno skupino, ki bo ustanovljena, in po potrebi začela nove študije. Pregledala bo doseženi napredek in ocenila potrebo po nadaljnjih ukrepih, da bi zagotovila uravnotežen okvir za nemoteno, učinkovito in uspešno licenciranje standardnih patentov na tej podlagi.